

Asia: VN/36135/2023

**Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuoltolain 7 a §:n, sosiaalihuoltolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:n muuttamisesta**

Taustatiedot lausunnonantajalta

Organisaatio tai vastaajataho

Joku muu

**Kysymys viranomaisille, mikä on lausuntoa käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä?**

BusinessOulu Työllisyyspalvelut 10.12.2025. Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/36135/2023

Lausunnonantajan lausunto

**Onko ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman periaatteista säätämisestä kannatettava?**

Ei

**Perustelut ja lisähuomiot esityksen kannatettavuutteen liittyen.**

Ehdotus ei ole kannatettava nykyisessä muodossaan. Työllisyyspalveluiden näkökulmasta palveluvalikoima periaatteiden vaikutuksia ei ole esityksessä arvioitu riittävän laajasti. Lisäksi epäselväksi jää, onko hyvinvointialueella jatkossa velvollisuutta esimerkiksi kuulla kumppaniverkostoa tietyn palvelun tai palvelukokonaisuuden kuulumisesta palveluvalikoimaan, mikäli se on osa poikkihallinnollista palveluketjua- tai kokonaisuutta.

**Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista (jakso 4.2)? Voitte perustella näkemystänne tähän.**

-

**Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista (jakso 4.2)? Voitte perustella näkemystänne tähän.**

-

**Onko lakiehdotuksilla jotain sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei vielä ole otettu huomioon, ja jos on, niin millaisia vaikutuksia?**

Hallituksen esityksessä ehdotetaan terveydenhuoltolain 7 a, sosiaalihuoltolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 pykälien muuttamisesta. Esityksessä pykälään ehdotetaan lisättäväksi palveluvalikoimaan liittyviä periaatteita, jotka sisältävät laajemmin veloitteen arvioida palveluvalikoimaan sisältyviä palveluja vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden näkökulmasta.

Esityksen vaikutusarviot eivät sisällä työllisyyspalveluihin liittyvää osiota. Työllisyyspalveluiden näkökulmasta yhteistyöllä ja hyvinvointialueen tarjoamilla palveluilla on suuri merkitys työnhakija-asiakkaiden tilanteiden edistämisessä kohti työmarkkinoita.

Työnhakija-asiakkaat tarvitsevat monissa tilanteissa laajasti ja usein päällekkäisiä hyvinvointi-, terveys-, sosiaali- ja kuntoutuspalveluja. Muun muassa työttömän terveystarkastus, mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä sosiaalinen kuntoutus ovat mukana asiakkaiden palvelukokonaisuudessa yhtäaikaaisesti työllisyyspalvelujen ohella. Näissä tapauksissa asiakkuudet ovat pitkiä ja muutokset tapahtuvat vähitellen. Vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden näkökulmasta kyseiset palvelut voivat näyttäytyä hyvinvointialueen hankintojen ja rahoituksen kannalta, palveluvalikoiman periaatteet huomioiden tehottomilta.

Esityksessä mainitaan, että ” Mikäli yksittäinen terveydenhuollon menetelmä on osa sosiaali- ja terveydenhuollon tai muutoin poikkihallinnollisia (esimerkiksi yhdessä työllisyyspalveluiden kanssa toteutettavia) palveluketjuja ja -kokonaisuuksia, tulee vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta pyrkiä arvioimaan menetelmäkohtaisen arvioinnin lisäksi osana kokonaisuutta. Esimerkiksi yksittäinen terveystarkastus saattaisi vaikuttaa yksinomaan terveydenhuollon toimintana vaikuttamattomalta ja kalliilta, mutta osana integroitua palvelukokonaisuutta sen merkitys työkyvyn ja työllistymisen kannalta voisi olla kuitenkin täysin oleellista.” Oleellista olisi avata kuinka kokonaisarvio toteutetaan, kun palvelujen vaikuttavuuden todentaminen on haastavaa ja vaatii tietoa usealta viranomaistoimijalta. Veloitetaanko hyvinvointialueita esimerkiksi kuulemaan kumppaniverkostoa tietyn palvelun tai palvelukokonaisuuden kuulumisesta palveluvalikoimaan, mikäli se on osa poikkihallinnollista palveluketjua- tai kokonaisuutta. Pelkona on, että päätökset tehdään kapeasti huomioiden vaikuttavuus ja tehokkuus hyvinvointialueen näkökulmasta. Mahdollisesti kaventuva palveluvalikoima haastaisi työikäisten palveluohjausta ja todennäköisesti johtaisi kuntien muodostamien työllisyysalueiden kasvavaan ostopalvelujen tarpeeseen. Työllisyysalueella on velvollisuus järjestää työllistymistä edistäviä palveluja, mutta asiakastyön onnistumisen näkökulmasta laajat ja toimivat sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut ovat kriittinen osa palveluverkkoa. Keskeistä on toimia hyvinvointipalveluiden ja työllisyyspalveluiden yhdyspinnoilla siten, että työkyvyn ja työllistymisen tuen palvelut toimivat osana asiakkaan palvelukokonaisuutta.

BusinessOulu Työllisyyspalvelut toivoo, että jatkokäsittelyssä huomioidaan laajemmin palveluperiaatteiden vaikutus työikäisten palvelujen saatavuuden kannalta ja huomioidaan

yhteistyön ja palveluvalikoiman kattavuuden vaateet työikäisten hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisessä.

**Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Terveystieteiden tutkimuslaki 7 a §**

-

**Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Sosiaalihuoltolaki 30 a §**

-

**Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Sote-järjestämislaki 36 §**

-

**Liittyykö esitysluonnoksen mukaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman periaatteiden soveltamiseen haasteita, ja jos liittyy, niin millaisia ja miten haasteita voisi mielestänne ratkaista?**

-

**Muita näkemyksiä ja täsmennysehdotuksia?**

-

Palosaari Tiina  
BusinessOulu - Työllisyyspalvelut